

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

UN RECORREGUT PER LA CATALUNYA INTERIOR GR-3

13a Etapa : TÀRREGA - VERDÚ - GUIMERÀ

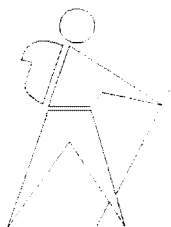
19 de novembre de 2000

HORARI PREVIST

Sortida de Vilanova i la Geltrú.	7	h
Tàrrega. Esmorzar i visita.	8.30	h
Inici de la caminada.	9.15	h
Font de Santa Magdalena. Reagrupament.	10.00	h
	10.10	h
Verdú. Reagrupament i visita.	10.20	h
	10.45	h
Fondal de les Velles amb Barbes. Reagrupament.	11.35	h
	11.45	h
Guimerà. Visita i dinar.	12.25	h
Sortida cap a Vilanova.	16	h
Vilanova i la Geltrú.	17.30	h

Notes.-

- ** Esmorzarem a Tàrrega. Dinarem a Guimerà; hi ha un restaurant.
- ** Si us plau, sigueu puntuals, respecteiu els reagrupaments i vigileu que hi sigui tothom.
- ** Tingueu en compte que l'organització sempre pot modificar aquesta previsió d'horari en funció de com es vagi desenvolupant l'etapa (Condicions climàtiques, retards o avançaments imprevistos, etc).

SECCIÓ DE SENDERS AE TALAIA

UN RECORREGUT PER LA CATALUNYA INTERIOR GR-3

13a Etapa : TÀRREGA - VERDÚ - GUIMERÀ

19 de novembre de 2000

DESCRIPCIÓ DEL RECORREGUT

Horari		Quilometratge
Parcial	Total	
0.00	0.00	0.000

Comencem l'etapa d'avui situats a l'extrem sud de la plaça del Carme de Tàrraga (365 m), al costat de l'espectacular escultura de l'artista valencià Andreu Alfaro.

Anem en direcció sud per anar a buscar el carrer Joan Maragall; a la dreta deixem una bonica reproducció de la font de Canaletes barcelonina. Baixem.

0.03	0.03	0.255
------	------	-------

Travessem el riu Ondara (360 m) i continuem pel carrer Joan Maragall que de fet és el tram urbà de la carretera C-240 provinent de Sarrià i de Montblanc.

0.03	0.06	0.510
------	------	-------

Enfront de les instal·lacions de la piscina municipal el carrer-carretera fa un gir cap a la dreta i passa anomenar-se avinguda de Tarragona.

0.03	0.09	0.765
------	------	-------

En arribar en una cruïlla on hi ha la caserna de la Guàrdia Civil hem de deixar la carretera i anar pel carrer de l'esquerra, el carrer de la Guàrdia Civil, deixant la caserna a la dreta.

Anem per aquest carrer fins arribar al segon trencall de la dreta el qual seguirem; és el carrer de Verdú que no està asfaltat. A l'esquerra tenim unes naus i a la dreta uns patis.

0.03	0.12	1.020
------	------	-------

Just després de deixar un camí a l'esquerra arribem en una cruïlla on hi ha un pal indicador del GR-3 (365 m). A la dreta deixem un carrer que ens menaria a la carretera; hem de seguir pel camí de l'esquerra que puja lleugerament.

0.02 0.14 1.190

Per la dreta se'ns uneix un camí procedent d'unes naus i, a l'esquerra, deixem l'accés a una gran esplanada. A la dreta, una mica allunyat, podem veure-hi l'edifici de l'IES de Tàrrega. Uns metres més enllà deixem un camí a la dreta.

Anem per entremig de camps amb ametllers i oliveres; també hi ha algunes mostres de vinya.

0.05 0.19 1.615

Travessem la Sèquia Nova que és un rec secundari del Canal d'Urgell (380 m); mirant enrera podem veure una bonica panoràmica de la població de Tàrrega. Seguim pujant.

0.05 0.24

Arribem en una cruïlla (400 m); deixem els dos camins laterals, un a l'esquerra i un a la dreta (aquest va cap a la masia de Fontova) i seguim en la direcció que portàvem.

0.04 0.28 2.380

Deixem un trencall a l'esquerra.

0.05 0.33 2.805

S'acaba la pujada i comencem a planejar (420 m). Enfront ja podem veure el poble de Verdú; a la dreta, lluny i a un nivell més baix, hi veiem la carretera C-240.

0.02 0.35 2.975

Comencem a baixar; per ací deixem el terme de Tàrrega i entrem en el de Verdú. Ara podem veure bé aquest poble amb la silueta de la torre del seu castell.

0.01 0.36 3.060

Deixem un trencall a la dreta.

0.04 0.40 3.400

El pendent de la baixada es fa més pronunciat (415 m); el camí baixa cap al llit del riu Cercavins.

0.03 0.43 3.655

Arribats al fons de la vall el camí gira cap a l'esquerra i planeja pel costat del riu (400 m); en aquest punt se'ns uneix un camí per la dreta.

0.02 0.45 3.825

Girem cap a la dreta per anar a creuar el riu (400 m); abans de fer-ho se'ns uneix un camí per l'esquerra. A la cruïlla hi ha un pal indicador del GR-3.

Passat el riu deixem un trencall a la dreta; a l'esquerra hi ha una bonica arbreda amb una petita edificació al seu bell mig. Uns metres més endavant creuem un canal i deixem un camí a la dreta que va a passar per davant d'una edificació.

A l'arbreda de l'esquerra, a l'altra banda del canal, hi ha una zona de pic-nic al voltant de la font de Santa Magdalena. El nostre camí planeja paral·lel al canal.

0.01	0.46	3.910
------	------	-------

Per l'esquerra se'ns uneix un camí que ve de la font travessant el canal per un petit pont (400 m). També a l'esquerra, podem veure-hi la maquinària d'una antiga sinya.

El camí comença a pujar pel vessant del turó on es troba el poble de Verdú. Davant, a l'esquerra, podem veure l'imponent casalot del castell.

Fem un revolt cap a la dreta i tot seguit un altre cap a l'esquerra vorejant una edificació; augmenta el pendent de la pujada. En finalitzar el segon revolt deixem un trencall a la dreta.

0.04	0.50	4.250
------	------	-------

El camí desemboca a la carretera LV-2101 que va cap a Montornés de Segarra (420 m); l'hem de seguir cap a la dreta en direcció al nucli de Verdú.

En arribar al primer carrer del poble, a l'esquerra, l'hem de seguir. Uns metres més endavant deixem la petita plaça de l'Hospital a la dreta; seguim pel carrer de França i al primer trencall anem cap a l'esquerra.

0.03	0.53	4.505
------	------	-------

Anem a desembocar a l'àmplia plaça del III Centenari dita així en record del centenari de la mort de Sant Pere Claver nascut el 24 de juny de 1580 a Verdú i mort a Cartagena d'Índies l'any 1654. Hem de travessar la plaça en diagonal i sortir pel seu extrem sud-est. D'aquesta manera arribarem a la plaça del Bisbe Comellas on hi ha l'església parroquial de Santa Maria de Verdú; enfront hi ha la torre del castell.

També hem de travessar aquesta plaça deixant l'església a l'esquerra tot baixant lleugerament.

0.03	0.56	4.760
------	------	-------

Sortim a la plaça Major de Verdú que és una petita rambla amb una bonica arbreda (430 m). Voregem la plaça passant per davant del bar la Graella i continuem pel carrer Margorell; pugem suau-ment.

0.02	0.58	4.930
------	------	-------

A la dreta deixem el Firal Pere III; seguim endavant.

En arribar a l'extrem del poble trobem una cruïlla; el carrer de la dreta, nou, puja en direcció a uns edificis de nova planta. Nosaltres hem de seguir endavant pel camí amb sòl de terra que és la continuació del carrer Margarell.

0.03	1.01	5.185
------	------	-------

Deixem un camí a la dreta que surt enrera vers un gran dipòsit d'aigües (440 m). Uns metres més endavant deixem un altre trencall a la dreta.

0.04 1.05 5.525

Arribem en una bifurcació on hi ha un pal indicador del GR-3 (456 m). Rebutgem la branca de la dreta i seguim per la de l'esquerra que puja lleugerament.

0.06 1.11 6.035

El camí comença a davallar (462 m).

0.03 1.14 6.290

Trobem una altra bifurcació (455 m); ara hem de seguir la branca de la dreta que va a creuar una petita depressió del terreny.

0.02 1.16 6.460

Un cop creuada aquesta coma el camí gira cap a l'esquerra deixant un trencall a la dreta. Tornem a pujar suaument.

0.07 1.23 7.055

Deixem un camí a la dreta.

0.05 1.28 7.480

Deixem un altre camí a la dreta (485 m); pugem amb suavitat.

0.08 1.36 8.160

Després de deixar un trencall a la dreta passem per davant d'una petita edificació que queda a l'esquerra del camí. Continuem pujant.

Una mica més endavant, a l'esquerra, entremig d'oliveres, hi veiem una caseta.

0.04 1.40 8.500

A l'esquerra (520 m), tot i que des del camí no es veu clarament, hi tenim el Pujal Gros (525 m); per ací sortim del terme municipal de Verdú i entrem en el de Guimerà. Al fons, a la dreta, es veu el poble de Ciutadilla encimbellat dalt d'un turó.

0.05 1.45 8.925

En fer un revolt cap a l'esquerra deixem un camí d'entrada a un camp a la dreta. Baixem una mica i, immediatament, girem cap a la dreta. A l'esquerra tenim el fondal de les Velles amb Barbes.

Més endavant el camí torna a fer un doble revolt esquerra-dreta.

0.04 1.49 9.265

Per l'esquerra se'ns uneix un camí; fem un revolt per vorejar la capçalera d'un lateral del fondal.

0.01 1.50 9.350

A l'esquerra deixem un trencall que baixa cap al fons de les Velles amb Barbes. Uns metres més

endavant trobem una bifurcació (540 m); hem de seguir per la branca de la dreta. Compte perquè no hi ha marques del GR!

Al bell mig del camp de la dreta hi ha una caseta. Després de deixar el camí que hi accedeix comencem a baixar.

0.02	1.52	9.520
------	------	-------

Deixem una camí a l'esquerra i seguim baixant vers el fons d'una suau depressió.

En arribar al fons de la clotada se'ns uneix un camí per la dreta (530 m). Travessem la clotada i girem cap a l'esquerra per pujar pel seu lateral.

0.08	2.00	10.200
------	------	--------

Se'ns uneix un camí per la dreta (550 m); planegem.

0.04	2.04	10.540
------	------	--------

El camí fa un revolt cap a la dreta vorejant un camp on hi podem veure un antic corral amb contraforts mig derruït. Tornem a pujar.

0.09	2.13	11.305
------	------	--------

Se'ns uneix un camí per la dreta (585 m); planegem. Una mica més endavant deixem una caseta a l'esquerra.

0.04	2.17	11.645
------	------	--------

El camí fa un doble revolt esquerra-dreta i torna a pujar; en aquest punt deixem un trencall a l'esquerra.

0.02	2.19	11.815
------	------	--------

Arribem en una cruïlla (610 m); a la dreta hi ha una creu de terme i, a l'esquerra, un pal indicador. El camí de la dreta va cap al santuari de la Mare de Déu de la Bovera; nosaltres hem de seguir endavant, baixant amb fort pendent, en direcció al poble de Guimerà del qual ja veiem la torre del castell.

0.04	2.23	12.155
------	------	--------

Deixem un trencall a l'esquerra; seguim baixant.

0.01	2.24	12.240
------	------	--------

Deixem l'accés a una edificació a l'esquerra; el camí la voreja i es dirigeix vers l'església de Guimerà.

0.02	2.26	12.410
------	------	--------

Arribem a l'esplanada que hi ha al peu de la torre del castell de Guimerà (560 m). Hem d'anar cap a l'esquerra per passar pel Portal dels Senyors d'Evol i així accedir a la plaça que hi ha davant de l'església; en aquest punt finalitzem l'etapa d'avui.

VERDÚ

El terme municipal de Verdú, de 35.18 km², està al sud de Tàrraga, limita amb la comarca de la Segarra, a la qual és lligat històricament malgrat la seva inclusió en l'Urgell en la divisió territorial de l'any 1936. Té una forma arrodonida i drena el territori al sector nord-est el Cercavins, procedent de Montornès de Segarra, on s'ajunta amb el seu afluent el torrent de Vilagrasseta, procedent de Granyena de Segarra, abans d'entrar al veí terme de Tàrraga. Llevat d'aquesta petita zona de la conca de Cercavins, la resta de les aigües del terme vessen a la conca del Riu Corb.

El municipi comprèn la vila de Verdú com a únic nucli de població; de les antigues quadres de Montornès i de les Valernes, així com del castell de Racots, només resta el nom per designar partides del terme. A més dels termes ja indicats, Granyena i Montornès de Segarra (El Mas de Bondia) a llevant i Tàrraga al nord, el municipi limita amb Guimerà, al sud-est, Ciutadilla, Nalec, Rocafort de Vallbona i Sant Martí de Maldà, al sud, Preixana, a l'oest i Vilagrassa, al nord-oest.

L'agricultura, amb un total predomini del secà, i la indústria dels terrissaires han estat la base econòmica del municipi. La tradicional activitat dels cantirers, tan arrelada a la vila i que li ha donat merescuda fama pels cànirs o sellons negres d'aigua fresca, té encara avui més projecció per tal com els tallers que s'hi dediquen han eixamplat la producció a d'altres objectes de ceràmica, amb noves tècniques, sense abandonar els cànirs negres. Des de l'època romana s'havia treballat el fang (s'han localitzat dues teuleries d'aquesta època), però l'específica fabricació de cànirs és documentada des dels segles XIII i XIV, quan hi havia dos forns de cantirers dins el clos de les muralles. La plenitud fou a partir del segle XV i arribà als anys vint del nostre segle amb un total de 30 obradors. Fou molt important la confraria dels cantirers sota l'advocació de sant Hipòlit.

La vila de Verdú es troba a 434 m d'altitud, a l'esquerra del Cercavins, presidida pel gran castell de Verdú, origen del nucli urbà i l'edifici més característic i important de la població, que complí amb una funció defensiva els primers temps de la conquesta i esdevingué després residència per als abats pobletans quan sojornaven a la vila. L'entrada principal, defensada per barbacana, mostra les armes de l'abat Porta (1502-26); a l'interior s'obre el pati d'armes, d'on arrenca l'escala que porta a la galeria solana feta per l'abat Guimerà (1564-83) i la planta noble superior; servint de suport a les escales hi ha la gran torre mestra, de forma cilíndrica, de 25 m d'alçada, del segle XII, amb una masmorra a l'interior. La casa-palau té tres plantes: a la superior hi ha la gran sala, magnífic exemplar de gòtic civil català per a recepcions dita sala de l'Abat Copons (1316-48), la planta del mig amb arcs apuntats i obertures d'espitlleres servia per a finalitats agrícoles i a la planta inferior hi havia el celler; hi ha altres dependències com l'olier del segle XII, amb grans piques o trulls de pedra i els habitatges dels abats Porta, Payo Coello (1480-98) i Ferran de Lerín (1531-45). Aquest castell, a la desamortització passà per moltes vicissituds i s'anà degradant. El Patronat de Sant Pere Claver, després d'haver-hi creat unes escoles catòliques graduades (1911) i un sindicat agrícola amb caixa d'estalvis (1913), comprà el 1916 una gran part del castell, que salvà de la ruïna.

La casa de la vila és un edifici notable, restaurat modernament: a l'antiga presó local s'ha instal·lat la biblioteca municipal i els soterranis s'han habilitat per a sala d'exposicions i conferències. Per aquesta obra i per les millores realitzades en carrers i places i en els sectors que resten de les muralles, la vila de Verdú l'any 1970 va aconseguir d'ésser distingida amb el títol de "la vila més bonica" de la província de Lleida.

L'església parroquial de Santa Maria de Verdú s'alça al mig de la vila i és una obra de transició del romànic al gòtic, iniciada al segle XIII. En un principi tenia una sola nau, però s'anà engrandint fins a tres naus, cada una de les quals té un estil propi de l'època, però forma un conjunt harmònic. Es destaca la porta romànica dins l'estil de l'escola dita lleidatana amb una sèrie d'arquivoltes decorades amb motius geomètrics, columnes i capitells ornamentats amb figures humanes, animals lluitant i motius vegetals; al fris de la dreta es representa el sacrifici d'Isaac i l'escena popular de fer ballar l'ós i al de l'esquerra un colom, un orant i l'Agnus Dei. De l'època gòtica resten a més de part de l'estructura i finestrals, una magnífica rosassa.

A l'interior de la parròquia es venera el Sant Crist, imatge del final del segle XIII o començament del XIV, d'una gran devoció a la vila; l'altar major antic era presidit per un bon retaule del pintor lleidatà Jaume Ferrer (II) (1434-35), ara conservat al Museu Episcopal de Vic; la imatge de santa Maria que presideix l'altar és de pedra policromada i fou esculpida pels mateixos anys per Andreu Pi. Té molt d'interès també l'altar de la Puríssima, obra del gran escultor barroc Agustí Pujol II (1626), amb la Verge representada damunt la dinastia de David en forma d'arbre genealògic el tronc del qual arrenca del cor de David dorment. Altres peces a destacar són la imatge de sant Flavià, patró de la vila, i la de la Mare de Déu del Roser, del segle XVI.

El fill més destacat de Verdú és sant Pere Claver, nascut en una casa del carrer Major el 24 de juny de 1580 i mort a Cartagena d'Índies el 1654; jesuïta i missioner, exercí el seu apostolat sobretot al port de Cartagena d'Índies, centre del comerç d'esclaus negres, als quals dedica la vida. Canonitzat per Lleó XIII el 1888, és patró de Colòmbia, de les missions africanes, d'un gran nombre d'institucions religioses i de centres de formació professional; a Verdú es conserva la partida de baptisme, la pica on fou batejat i part de la casa on va néixer.

LA VALL DEL RIU CORB

La Vall del Riu Corb. en el seu tram urgellès, es considera formada pels municipis de Guimerà, Ciutadilla, Vallbona de les Monges, els Omells de Na Gaià, Nalec, Rocafort de Vallbona, Maldà, Sant Martí de Maldà i Belianes, poblacions que tenen com a tret comú modern el de pertànyer a l'arxidiòcesi de Tarragona, després de la nova ordenació dels bisbats catalans feta el 1957.

Fora d'aquest tret comú. la Vall del Riu Corb té una evident unitat geogràfica, econòmica i fins històrica que li dóna la conca hidrogràfica del Riu Corb, que entra a la comarca en el lloc conegut pel Molí de la Cadena entre Vallfogona de Riucorb i Guimerà i que la ressegueix en direcció est-oest fins davant Belianes. on pren la direcció nord-oest per entrar en el Pla d'Urgell. La seva ribera forma una estreta faixa de prop de vint quilòmetres que ofereix un clar contrast amb les serres seques i eixutes del seu marge dret. Al sud limiten la vall la serra del Tallat (803 m) i els pendents del puig del Corb, aquest ja a les Garrigues, de 458 m d'altitud.

El Riu Corb, que neix a la font de Rauric, recull per l'esquerra el torrent de Savallà, la rasa de Segura, el Seniol, que abans recull el torrent del Saladem, el Revinagre a Guimerà, que aplega abans els torrents de Muntdessó i de Sangola, la riera de Boixerons a Ciutadilla i el Maldanell, que troba el Riu Corb prop de la farinera de Maldà. Més enllà, fora ja del sector estricte de la vall rep el riu d'On-dara amb el Cercavins i gairebé es perd a Vilanova de Bellpuig, tot i tenir el desguassament natural al Segre en el terme de Vilanova de la Barca.

Avui dia les aigües del Riu Corb són molt escasses, però és viu el record del temps en qui s'hi podia pescar, feia moure molins i tenia notables gorgs amb nom propi. Antigament les seves aigües fins a Ciutadilla eren pròpies del senyor de Guimerà i, més avall, dels senyors de la baronia de Bellpuig, per un privilegi de Pere III, atorgat el 26 de gener de 1342. És famosa la rovinada de Santa Tecla del 1874, que només a Guimerà va ocasionar 35 víctimes, sense comptar les cases i corrals enderrocats.

La Vall del Riu Corb té un gran interès arqueològic (més de 120 jaciments) que palesen el pas d'una via romana (possiblement una branca de la de Barcino a Ilerda), al llarg de la qual hi havia importants vil·les i també el pas de camins anteriors, seguits després pels camins ramaders. S'han descobert també tallers de sílex i la important estela de Preixana.

GUIMERÀ

El terme municipal de Guimerà, de 25.42 km², al sud-est de la comarca d'Urgell, té una forma poligonal amb un apèndix que fa arribar el terme fins a la masia de Relat de Dalt, tocant a la carretera de Belltall. Limita al nord amb els termes de Verdú i de Montornés, a l'est amb els de l'Ametlla i Vallfogona de Riucorb i al sud amb Passanant i a l'oest amb Ciutadilla.

Sobre la serralada, el terme va davallant cap al Pla d'Urgell, enmig de fondalades que foren excavades per les torrenteres del Riu Corb i del Cercavins. Són formes entallades en la massa dels sediments oligocènics i es troben damunt dels turons de dipòsits quaternaris, formats de còdols calcaris angulosos, com es poden veure al puig de la Bovera o a la mateixa Serreta, damunt el cementiri nou. El marge esquerre és més abrupte i les fondalades més pronunciades, amb quatre torrenteres que porten l'aigua al Riu Corb en dies de forts aiguats. Els bancals han parat l'erosió gràcies a les parets de pedra i als ametllers plantats als marges.

La vila de Guimerà es troba a 555 m d'altitud, aturonada a la dreta del Riu Corb, presidida per les restes de l'antic castell. La primitiva torre de defensa, envoltada de murs i residències, es va convertir en un notable castell, que amb el temps va ampliar el recinte emmurallat per a englobar el poble que es va formar al seu redós. Els carrers tenen un traçat irregular, tot jugant amb els pendents del terreny: són estrets, costeruts i entrelligats amb arcs i coberts. Els arcs que aguanten cases i carrers, donen una original visió que juga amb la llum i l'ombra que entra per damunt dels ràfecs dels teulats. Avui es conserven tres dels quatre portals que tancaven el poble; són els de les parts nord, est i oest; la porta principal i el seu recinte, per la part sud fou possiblement enderrocada per la riuada de Santa Tecla de l'any 1874. Per la seva estructura constructiva el poble de Guimerà, l'any 1975, fou declarat conjunt històrico-artístic.

Al principi de segle XIV i a causa del creixement de la població, fou començada l'església gòtica de Sant Sebastià, abans de Santa Maria, pels senyors Guerau Alemany de Cervelló i la seva esposa Geralda de Rocabertí, com es pot veure pels escuts dels capitells de la portada. La planta és de creu llatina amb un absis pentagonal i la nau central formada per tres trams de voltes de creueria amb els corresponents arcs i claus de volta. Hi ha tres capelles també amb voltes de creueria. La façana té una portada amb motllures gòtiques, dins un esquema de quatre arquivoltes amb arcs apuntats. Sobre la porta d'entrada hi ha un finestral de tipus ogival. El campanar de base quadrada adossat a la part esquerra de la façana, té en la part superior un escut de la família Castre-Pinós que li dóna una cronologia de la fi del segle XV o principi del XVI.

L'obra artística principal procedent d'aquest temple és el gran retaule del Mestre de Guimerà, obra clau en l'estudi de la introducció del nou estil internacional en la pintura gòtica a Catalunya. Fou pintat per Ramon de Mur, vers els anys 1411-1412, i ens mostra una composició d'escenes de l'Antic i del Nou Testament. Avui dia aquesta important peça és conservada al Museu Episcopal de Vic. El 1940 es va encarregar a l'arquitecte Josep M. Jujol el retaule actual d'alabastre, on les influències gaudinianes colpeixen enmig de línies austeres del gòtic rural. És dedicat a Santa Maria, l'antiga patrona de Guimerà.

L'indret més estimat del poble i contrada és l'ermita o santuari de la Bovera, situada dins el terme de Guimerà, en els límits amb els de Verdú i Ciutadilla, a uns dos quilòmetres del poble i comunicada per un camí veïnal. Al costat de l'ermita actual i dins la casa de l'ermità, hi ha part d'un primitiu claustre romànic del segle XII, resta del monestir femení cistercenc de la Bovera, filial de Vallbona, fundat vers l'any 1176, per voluntat del cavaller Pere de Tàrraga; una filla seva, Eliardis, hi era abadessa en 1195. Entre 1237 i 1249 les monges es traslladaren al peu del puig de la Bovera, prop del Riu Corb i enmig de la vall, on crearen el monestir de Vallsanta. Una part de les monges el 1237 passà a fundar el monestir de Valldaura d'Olvan, al Berguedà.

L'antic monestir de Santa Maria de Vallsanta és al peu de la carretera entre Ciutadilla i Guimerà. Vers l'any 1235 es començaren les obres i es tenen notícies que l'any 1249 ja s'hi havien traslladat totes les monges. Per un document de l'any 1267 se sap que hi havia una completa comunitat amb tots els càrrecs, així com totes les dependències del monestir. La vida monàstica va seguir amb plena vitalitat durant els segles XIV i XV, com a continuació de la vida monàstica començada en aquell primer monestir de la Bovera. Durant l'any 1589 fou visitat per l'abat de Poblet, Francesc Oliver de Boteller, el qual el va trobar molt decaïgut i amb una comunitat de només tres monges; per això va disposar que la comunitat es traslladés al monestir de Santa Maria del Pedregal, del Talladell, prop de Tàrraga. Ara a Vallsanta només queden un munt de ruïnes i part de l'església gòtica amb grans finestrals.

BIBLIOGRAFIA

- ## La Segarra, l'Urgell i la Conca de Barberà
Gran Geografia Comarcal de Catalunya. Volum 9.
Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona (1983).
- ## Urgell.
Mapa comarcal de Catalunya (38). Cartografia escala 1:50.000
Institut Cartogràfic de Catalunya. Barcelona (1994).

Agustí Poch, novembre de 2000

